

RUSZIN VILÁG

РУСИНСЬКИЙ СВІТ

VI. évfolyam 58. szám, szeptember 2008 рікник VI. число 58, септембер

„Úgy fogtok ragyogni, mint a csillagok a Világmindenségben!” Ünnepi interjú Fülöp Püspök atyával

Fülöp Püspök atya szerint az evangélium üzenete semmit sem veszített érvényéből az évszázadok folyamán, mindig kész a megújulásra. Így a görög katolikus egyház a XXI. században is, reneszánsz időszakát fogja élni. Kisboldogasszony ünnepén Szentendrén, a Püspöki Szent Liturgia után, a sok lélekemelő program rövid szünetében beszélgettünk Főtisztelendő Kocsis Fülöppel, a Hajdúdorogi Görög katolikus Egyházmegye püspökével.

- Tisztelt püspök úr! Görög katolikus hitünkért és nemzeti kultúránkért aggódó olvasóink körében talán megfogalmazódhat az a kérdés, hogy nem túl sok feladat zúdult most Önre így egyszerre, szolgálata kezdetén? Hiszen látjuk Máriapócon, és másutt is minden fontosabb Szent Liturgián, jelen van ünnepségeken, megtisztelti jelenlétével a nemzetiségi rendezvényeinket, félezer fiatallal zarándokútra megy és még sorolhatnám, hogy az országos hit-, és közéletnek – ily rövid idő alatt- mily nagy részét vállalja.

- Mindjárt az elején szeretném kiigazítani, nem érzem úgy, hogy a feladatok rám zúdultak, a feladatokat mind együtt végezzük. Van olyan feladat, ami nekem jutott, de nem gondolom, hogy ezt nekem egyedül kell megtennem, ez valószínűleg nem is menne. Az együttműködés híve vagyok azokkal a társakkal, akik az egyház a társadalomban betöltendő meghatározó szerepéről beszélnek. Ennek előfeltétele a hitelesség és a példamutatás. Nagyon szeretném, ha ez valóban jól működne, hiszen én szorulok leginkább a társakra. Lehetőséget szeretnék adni segítőimnek, hogy mondják el, mit lehetne jobban csinálni, szóljanak hozzá a hit-, és közélet eseményeihez. Talán eddig sem mentek másként a dolgok, de ami most ránk, a mi

Fülöp Püspök atya

nemzedékünkre bízott, azt nekünk kell megtennünk. Megpróbálom elérni, hogy mindenki, aki tenni akar értünk, azok szót és figyelmet kapjanak.

- A társadalmi kapcsolatok kibővítésére gondol?

- Nem annyira annak mennyiségére, mint inkább minőségére gondolok. Nem azt akarom elsősorban, hogy minél többen legyünk, hanem azt szeretném, hogy a hitünket minél jobban megéljük, minél bátrabban vállaljuk mindenhol, a családjukban, munkahelyünkön, mindenhol... Én ezt tartanám a javítás irányának, ezt tartom fontosnak. Hit alapján a valóságból kell kiindulnunk, hitelesen és felelősségteljesen kell cselekednünk. Hiszem, hogy az igazi célra rámutatva reményt adhatunk a embertársainknak is. Az evangélium üzenetével a többiek is megtalálhatják hitüket, megtalálják az elsődleges kivezető utat a nehézségekből, rátalálnak Krisztusra.

-A mérhetetlen társadalmi problémahalmaz a következő kérdés, de nemcsak társadalmi, hanem erkölcsi értelemben is. Erkölcsileg minden annyira ellene fordul mindannak, amit a kereszténység üzen, képvisel. Egyetért velem?

- Természetesen. Ezt jól tudjuk. Mégis, inkább arra szeretnék rámutatni, hogy személyes hitünk erősödésével választ találhatunk a mély erkölcsi és gazdasági válságok okaira. Hiszen a hit nélküli ember könnyedén eltévedhet az élet útvesztőiben. A morális válságból is csak a hit és a szeretet vezethet ki. Tanúságtételünk is erősebb lesz ezáltal. Ettől remélem azt, hogy a mai, Istentől elfordítani akaró világunkban lesz erőnk tanúságot tenni. Hisz azt írja Szent Pál: „Úgy fogtok ragyogni, mint a csillagok a Világmindenségben.” Tehát, csak akkor lesz eredményes a

cselekedetünk, ha hitben és erkölcsben megerősödünk, megújulunk. Ebben szeretném segíteni a híveket.

- *Nem könnyű feladat az elvárásoknak megfelelni. Annál könnyebb utat téveszteni Szükségünk van a továbbgondolásra. A biblikus elvek mai nyelven történő, élettel teli megfogalmazása, a napi eseményekhez való adaptációja nehéz feladat?*

- Együtt kell keresni az erkölcsi válságból a kivezető utat. Igazán és tartósan a Szentlélek az, aki egyesítheti az emberiséget. A Jóisten indíttatásában bízom és reménykedem. Ő már kikövezte nekünk ezt az utat, csak meg kell találni, hogy Ő mit akar.

- *Mint említette püspök úr, az egyháznak felelőssége van mind a gyakorlati materializmussal, mind a társadalmi igazságtalansággal szembeni küzdelemben. Milyen társai vannak (pap társai, civil szervezetei, nemzetiségi közösségei) e feladat megoldásában?*

- Munkatársaim, pap társaim mind itt vannak velem, körülöttem. Látom, tapasztalom, mily nagy odaadással segítik a munkámat. Nemrég félezer fiatallal voltam zárandokúton. 120 km-t tettünk meg a máriapócsi kegytemplomig. Az ország jövője szempontjából is különösen fontosnak tartom, hogy ennyi fiatalt lehetett zárandoklatra hívni. Útitársaim között voltak az egyház eljövendő oszlopai, akiknek kitartása sokszor az enyémnél is erősebb volt. A fiatalokban is óriási az elszántság, a segíteni akarás. Nagyon jó ez, nekem is sok erőt ad.

- *Egyetért-e az ünnep megnyitó beszédében elhangzottakkal, amely lényegében arról szólt, hogy az embereket nem lehet erőszakkal megfosztani hitüktől, identitásuktól, ahogyan ezt a ruszinoknál is megpróbálták, mert ők ezt mindenképpen visszakövetelik előbb vagy utóbb?*

- Így van. Megdöbbenő, hogy az embereket oly nagy erővel próbálják eltéríteni hitüktől, mégis újra meg újra visszatálnak. Abban is reménykedem, hogy egyszer az egész társadalom megcsömörlik ettől a „áldogságtól”, az úgynevezett jóléti társadalom ilyen-olyan kínálatától és visszatálnak az igaz értékekhez.

- *Valóban, a szabadság illúziója odavezetett, hogy sokan elveszítették az életükben az igazodási pontokat, az értékeket. Hol keressük a boldogságot?*

- Az igazi boldogság a lélekben van, a lélek békéjében. A hit, az ima felemeli a lelkeket és nemzetünket.

- *Már több ruszin ünnepség aktív résztvevője, tiszteletbeli vendége volt. Milyen élményekkel távozott?*

- Fontosnak tartom, hogy a párbeszéd emberei legyünk a kultúrákkal, a vallásokkal. A ruszinok többsége görög katolikus, elsődleges fontosságú a velük való kapcsolat. A ruszin nemzetiségű emberekben a hitükhöz, identitásukhoz, hagyományaikhoz való ragaszkodásukat látom. Szinte az

identitásuk is azon múlik, meg tudják-e őrizni őseik hagyományait. Hazátlan nemzet, gyökereikben mégis nagyon erős, hitében úgyszintén. A magyarok tanulhatnának tőlük, megirigyelhetnék vallásosságukat. A magyarokkal töltött több mint ezer éves múltja miatt is erős rokonságban van velünk, történelmileg, érzelmileg, műveltségében is kapcsolódik. Rendkívül érdekes ez az összekötőkapocs. Nagyon nehéz évtizedeket éltek meg, és akkor is hűségesekek maradtak hitükhöz és a magyarokhoz. Példával szolgálnak nekünk, magyaroknak, hogy igenis érdemes hagyományainkhoz ragaszkodni, s ebből táplálkozni. A hagyományok az a gyökér, amelyen keresztül szívja fel nemzetünk a tápanyagot, hogy igazán élhessünk.

- *Várható-e, Kárpátalja sötét időszakának történetét és a görög katolikus vallásüldözést ismerve, hogy hamarosan a hitünk reneszánszáról beszélhetünk?*

- Igen, nagyon hiszek benne. Feladatunk, hogy ezt a megújulást megvalósítsuk. Érdekes, hogy Róma is erre készítet bennünket. Még a 90-es években megjelent egy pápai buzdítás: „Kelet világossága” címmel, amely az egész nyugati egyháznak szólt. Arra szólítja föl a keresztényeket, hogy ismerjék fel Kelet értékeit, bennünket, görög katolikusokat pedig arra buzdít, hogy ne féljünk kiásni a régi gyökereket, és felfedezni eddig rejtett értékeinket, mert ez hozza a megújulást.

- *Püspök atya említette, mennyire fontos, hogy párbeszédet folytassunk kultúrákkal, vallásokkal, a keresztény világon belül pedig az ökumenizmust munkáljuk. Az egyház szempontjából, milyen jelentősége volt annak az eseménynek, amelyben nagy szerepet vállalt Erdő Péter bíboros, prímás, Esztergom-Budapest érsek úr és Semjén Zsolt országgyűlési képviselő, hogy I. Barholomaiosz, Konstantinápoly egyetemes patriarchája szentté avatta Szent István királyunkat?*

- Kétségtelenül történelmi jelentőségű. Bár abban a korban még, amikor Szent István élt, még nem sok nyoma volt az egyházzakadásnak Magyarországon. Talán Magyarországon tartott legtovább a keleti és nyugati egyház egysége. Ráadásul a valóságos egyházzakadás csak Szent István királyunk halála után következett be. Tehát, Szent Istvánt, nem mint katolikus szentet fogadták el, hanem mint a magyar nép szentjét, mert Ő az egész egyetemes egyháznak a szentje. Kétségtelen azonban, hogy az egész egyházban történelmi jelentőségű volt ez az esemény.

- *Köszönöm az ünnepi interjút! Kívánom, hogy az Ön szolgálatával a görög katolikus hit ereje, az evangélium világossága egyre jobban terjedjen a magyar és a ruszin közösségekben!*

- Adja Isten!

Szentendre. 2008. szeptember 6.
Kisboldogasszony ünnepén.

Ortutay Mária

Ruszinok búcsúja a Szentendrei Skanzenben

Hazánk különböző tájegységeiről a skanzenben összegyűjtött műtárgyak különös jelentőséggel bírnak. Látszik rajtuk a gondoskodó kezek munkái, érződik rajtuk a konzerváló szerek természetes vagy vegyi illata.

2008. szeptember 6.-án, szombaton reggel ezek a műtárgyak, mint a friss levegőt kapó tüdő elkezdtek lélegezni. Emberek sokasága vette birtokba a tájegységek műtárgyait. Lassan benépesült a Sztaravoda patak völgye és dombos oldalaiban lévő épületek.

Mi a Mándoki Fatemplomhoz araszoltunk. Itt ünnepeltük az Istenszülő születésének ünnepét. Araszoló lépéseivel ott volt Főpásztorunk, Kocsis Fülöp püspök atyánk is. Ünnepi, főpapi ruhájába a gyöngyösi iparos házban öltözködött át. Innen vonultunk fel. Úgy, mint régen. Elöl a vezér kereszt, utána a ministránsok a papok és püspök atya diakónusával, Manajló András elnökünkkel és több idezarándokoló testvérrel, akik szintén a főpapi liturgiára érkeztek. A szerpentes gyalogúton, - a draskán, - jutottunk fel a templomhoz. Itt a Szent Efrém Férfi Kar, - ünnepi díszébe öltözve, - énekkel köszöntötte az érkező főpásztort. A Szent Liturgiát az előkészített templomban a Püspök Atyánk és a papság, egyházi szláv és magyar nyelven végezte. Papjaink közül Dr. Cselényi István esztergomi, Vereczki András Budapest-Dél Budai szórvány parochusa, Dr. Mosolygó Marcell rákoskeresztúri, Szónoczký János Mihály sajpöetri parochus, a kárpátaljai vértanúk egyházát Puskás László atya képviselte, valamint a tisztelendő asszonyok és a hívek szép számmal voltak jelen. Köztünk többen, könnyes szemmel és elcsukló hangon énekeltek, imádkoztak, mert a Mándokról elszármazottakban gyermekkori élmények elevenedtek meg. A püspöki liturgiát, tisztelendő testvérünk, Nyírán János diakonizálta. A jövőt illetően, szép reménységre az adott okot, hogy a jelenlévő hívek között a fiatal generáció, főleg kisgyermekes családok, szépreményű fiataljaink vol-

Püspöki Szent Liturgia

tak jelen. Apró gyermekszemek figyelték az eseményeket, egyik-másik be-bekukucskált a templom szentéjének üveg ablakain, kíváncsi tekintettel figyelve az ott történő titokzatos eseményeket.

Reménységünkre volt az is, hogy, a ministránsok szolgálatát négy fiatal fiúgyerek, Manajló Gregor és Iván, Kárpáti Márton és Kristóf testvérpárok látták el, akik a liturgia menetét figyelve Püspök Atyánk kezébe adták a főpásztori botot, vagy a különleges, áldást osztó kettes-és hármass gyertyatartókat. A Szent Liturgiában az ünnepi apostoli részt Hancsák András, sajpöetri kántor, képviselő társunk énekelte. A hitben élő zarándokoknak, szent gyónásuk elvégzésre volt lehetőség. A Szent Eucharisztia vételéhez is szép számmal járultak. A Szent Liturgia befejező részében, a templom körül megtartottuk az ünnepi körmenetet, ahol a papság énekelte az evangéliumokat. Ezek után, Püspök Atyánk az ünnep jelentőségéről és üzenetéről szólt: Kifejtette az Istenszülő istenanyai boldogságát. Ő, boldog, már csecsemő, gyermekkorában is boldog volt, mert megértette és elfogadta az Istennek reá vonatkozó, üdvözítő szándékát. Az ember is csak akkor lehet boldog, ha megismeri és elfogadja az isteni akaratot.

A magyar és a pápai himnuszok eléneklésével, ruszin nyelvű éltetésekkel ért véget az ünnepi liturgia. Püspök Atyánk mirovált, kb. 250 db apró proszforát osztottunk szét, amit Szónoczký Jánosné tisztelendő asszony készített az ünnepre.

A templomi ünnepség után, visszaaraszoltunk a kiindulási helyre, majd részt vetünk a kisbadagi pajtában gondos asszony-kezek által készített ruszin ételek bemutatóján és kóstolóján. Ezt az ünnepi részt, Manajló Andrásnak az Országos Ruszin Kisebbségi Önkormányzat elnökének ünnepi köszöntője vezette be. A munkácsi, Almási Mihály karnagy vezette énekkar pedig egyházi énekekkel és vidám dalokkal teremtett jó hangulatot.

A benépesült völgy

Körmenet

Reménységeink

és a múltidéző apró házak lélegeztek, mint a friss levegőt kapott tüdő. Mi is nagy lélegzetet vettünk, megújult erővel nézünk elébe annak a jövőnek, melynek alakítására most áldást kaptunk és az isteni gondviselés megbízást adott, melyben földi boldogságunkat és örökéletünket munkálhatjuk.

Köszönjük Püspök Atyánknak, a parochus uraknak, minden jó szándékú testvérünknek, hogy velünk ünnepeltek.

Isten áldja meg a magyar és a ruszin görög katolikus népet!

A Szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum Mándoki Fatemplomában tartott ünnepi istentiszteletet és a hozzákapcsolódó kulturális programot az Országos Ruszin Kisebbségi Önkormányzat és a Fővárosi Ruszin Kisebbségi Önkormányzatok rendezték és támogatták.

Szónoczky János atya

Manajló András, az ORKÖ elnökének ünnepi megnyitója

Drága Barátaim, nemzetársaim! Tisztelt Vendégek!

Dicsőség a Jézus Krisztusnak!

Hálát adunk a Jóistennek, hogy az idén is megünnepelhetjük az évezredes hagyományokkal rendelkező ünnepet- Kisboldogasszony napját. Szentendrei zárandokunkon a ruszin közösséggel együtt van a hajdúdorogi egyházmegye nemrégiben felszentelt püspöke, Kocsis Péter Fülöp és az egyház neves atyái is, akiket nagyra becsülésünk jeléül külön köszöntünk: *Dicsőség a Jézus Krisztusnak!* Az ünnep fő eseményéért, a közös liturgiáért mindannyijuknak köszönetet kívánunk mondani.

Örülök annak, hogy Jézus szavaival: „Gyere és kövess!” ilyen sok honfi- és nemzetársamat lehetett e szentendrei zárandokra hívni. Ez az esemény is bizonyítja, hogy az ember hagyományszeretete, vallási igénye, identitásvágya legyőzhetetlen és a tradíciókhoz való kötődés megtartja a közösséget.

Anyaországunk hiánya árnyékot vet ruszin identitásunkra, felerősítve az asszimiláció veszélyét. Éppen ezért ruszinságunk igazolásában saját hagyományainkhoz, kultúránkhoz, ősi nyelvünkhöz, és nem utolsó sorban görög katolikus *vallásunkhoz kell visszatárlalnunk* és újraépítkeznünk. És, ami nagyon fontos, *gyermkeinket is erre kell nevelnünk*, hogy érezzék át és ismerjék meg, honnan jöttek, kik ők és mi a feladatuk, *kit kövessenek!* A mai ünnepi zárandoklat is bizonyítja, hogy fiataljaink egyre inkább ki akarnak szakadni a sokszor felszínes mindennapokból és a tradíciók, valamint a hit által formált nemzetiségi közösséghez szeretnének tartozni, mint ma itt a Mándoki Templomban, Kisboldogasszony ünnepén. A keresztény üzenet, amely a nemzetiségünkhöz is szólt, hitünket erősítette és a reményt idézte, hogy meg fogjuk valósítani legfontosabb célkitűzéseinket, az új nagy horderejű terveinket, mint például a Máriaopcsra, a görög katolikusok szakrális központjába tervezett

ruszin fatemplom felépítését. Én úgy gondolom és remélem sokad magammal, hogy a hivatalos hatalmak sodrásában is, a Jóisten segítségével, *mi magunk* dönthetünk sorsunkról. A bibliai kijelentésben megfogalmazódik „Egyedül az Istené a dicsőség!”- amely azt jelenti, hogy az embereknek az e világi hatalmasságok előtt, és céljaink megvalósításának akadályoztatása előtt nem szabad meghátrálni! *Hiszünk Isten szeretetében*, hűségében, gondviselésében. Ezért reméljük azt, hogy amit *ránk, a mi nemzedékünkre bízott*, azt meg tudjuk valósítani. *És meg is fogjuk!*

Tisztelt vendégeink, kedves barátaim!

A ruszinok szinte kivétel nélkül görög katolikusok. Hosszú évtizedekig a mi, elrabolt templomainkban soha nem miséztek ősi nyelvünkön, egyházi szláv nyelven. Sokan tudnának mesélni arról, hogy mit jelentett nekünk az első egyházi szláv nyelven elhangzott szent liturgia. *Őrizzük meg* tehát, hogy gyermekeink mindig ősi nyelvünkön énekelhessenek és imádkozhassanak, tanulhassanak! *Vigyáznunk kell* arra, hogy a ruszin identitásunk sugallta gondolkodást *megszeressék, követhessék, büszké lehessenek arra, hogy őseik nemzetisége ruszin és ők is azok!*

Köszönöm a megtisztelő figyelmet. Mindenkinek áldott ünnepet és tartalmas időtöltést kívánok!

Manajló András, az ORKÖ elnöke

A XIII. századi Mándoki Fatemplom búcsújáráhely egyben országos ruszin találkozási hely

Interjú Dr. Lyavinecz Mariannával, a Fővárosi Ruszin Kisebbségi Önkormányzat elnökével

-Szeptember 6.-án Kisboldogasszony ünnepére gyűltünk össze. Milyen benyomásokkal, élményekkel gazdagodott?

-10.-éve ünnepeljük Szentendréen, a Mándoki Fatemplomban és környékén Kisboldogasszony ünnepét. Számunkra ez kiemelten fontos ünnep. A szentendrei búcsú az őszi évad első nagy találkozója a mi ruszin közösségünknek. Az egész országból érkeznek ruszinok, itt gyülekeznek. Az ünnepséget hálaadó Szent Liturgiával kezdjük. Kiemelt jelentőséget adott az ünnepnek, hogy a Szent Liturgiát: Főtisztelendő Kocsis Fülöp, a nemrég felszentelt Hajdúdorogi Görög Katolikus Egyházmegye püspöke celebrálta, dr. Cselényi Istvánnal, esztergomi görög katolikus parochussal és Szónóczky János atyával, Sajópetri parochusával.

-Mennyien voltak a mostani ünnepségen?

-Minden évben szép számmal gyűltünk össze, de az ez évi felül multa minden várakozásunkat. Most több, mint 200- an voltunk, köszönhetően, hogy a görög katolikus papok templomaikban is kihirdették ünnepségünket.

-Úgy tudom, hogy minden évben a Szent Liturgia kórus is kísérté. Most is így történt?

-Igen. A Szent Efrém Férfikar közreműködött Bubnó Tamás karnagy vezetésével a püspöki misén. Őket már szinte sajátunknak tekintjük, úgy is szoktuk őket hívni: „a mi kórusunk”. Egyházi szláv nyelven gyönyörűen adják elő repertoárjukat, így járulva hozzá a mise fennköltségéhez, szakrális élményéhez. A hívek minden esetben gazdag lelki élményekkel távoznak.

-Milyen eseményre, különleges élményre szeretné figyelmünket felhívni?

- Az ünnep szép meglepetése volt, hogy Fülöp püspök úr kilépve a templom falai közül, a templomkertben mondta el a szentbeszédét. (Szeretném megemlíteni, hogy a fatemplom kis befogadó képességű, nem sok hívő fér el a négy fal között). Ily módon sok emberhez jutott el a püspök úr által mondott lélekhez szóló evangéliumi üzenet. Felemelő érzés volt őt hallgatni.

-Hogyan alakult a nap további programja?

- A püspöki Szent Liturgia után mindannyian levonultunk a Bodagi pajtába, ahol a vendégeket gazdagon és ízlésesen megterített asztalok várták.

-A programban ruszin nemzetiségi ételek

bemutatója és kóstolója szerepelt. Kik voltak a vendéglátók, a kezdeményezők?

-Mielőtt erre részletesen rátérnék, szeretném elmondani, hogy az egybegyűlt ünnepeltek Manajló András, az ORKÖ elnöke köszöntötte. A kárpátaljai ruszinok üdvözlét Almási Mihály tanár-karnagy adta át. Röviden bemutatta a „Sztára szpivánká” munkácsi énekkar alakulásának és működésének történetét, majd repertoárjuk legszebb és legértékesebb darabjait adták elő, nagy közönség sikerrel. Ősi egyházi énekek gyöngyszemeit is megszólaltatták. Ezután került csak sor a ruszin ételkülönlegességek bemutatójára és kóstolójára, amelyet előzetesen a püspök úr megáldott.

- Milyen önkormányzatok vettek részt e nagyszabású gasztronómiai bemutatón?

- A Fővárosi Ruszin Kisebbségi Önkormányzat mellett budapesti ruszin önkormányzatok nagyobb része (III. VI. VIII. IX. XI. XIII. XX), úgyszintén aktív közreműködők voltak: a váci, aszódi, sajópetri, műcsunyi önkormányzatok. A jelenlévők véleménye alapján a vendéglátásnak nagy sikere volt, minden étel nagyon ízlett, több ételrecept megörökítésre került a gazdasszonyok gyűjteményébe.

-Máshol is megtalálhatóak lesznek ezek a receptek?

- Igen. Tervezünk egy új receptkönyv kiadását, a III kerületi RkÖ támogatásával.

-Még milyen eseményről tudna beszámolni?

Díjátadás

A Bodagi pajtában ünnepi koncerten

-Sok neves esemény volt. Például, dr. Cselényi István, esztergomi görög katolikus parochus ünnepi előadása Kisboldogasszony ünnepének eredetéről.

- *A bejárat előtt láthattuk Kedyk Anna népművészeti kiállítását. Beszéljen erről egy kicsit részletesebben!*

- Kedyk Anna előadóművész és népművész több éve végez gyűjtőmunkát Kárpátalján. Később mélyebb érdeklődést mutatott a különböző tájegységek népművészeti tárgyai iránt (Nagyszőlős, Técső, Rahó, Volóc stb.), elmélyült kutatásokat végzett. A kiállításon láthatóak voltak a XX. század elejétől viselt népviseletek példányai, valamint a mai korból származó díszítő - és viseleti tárgyak (karkötők, fülbevalók, ruhák, népviseletek, vesszőből font kosarak stb.) Első gyűjteményes kiállítását a VIII. kerületi RKÖ rendezte meg, majd érdeklődés mutatkozott Magyarország és Kárpátalja nagyon sok vidékén.

- *Miről szeretne még feltétlenül beszámolni?*

- Van miről hírt adnom. Feltétlenül szeretném megemlíteni Puskás László „Romzsa Todor felszentelt vértanú” című könyvének prezentációjáról. A könyvet bemutatta dr. Szabó János, aki egyben a könyv ruszin nyelvű fordítója is. Ez az értékes dokumentum-könyv 2000.-ben jelent meg először Magyarországon magyar nyelven. Cseh és ukrán nyelvre már lefordították, de a ruszin nyelvű kiadása csak most jelent meg. Dicsőséges vértanú püspökünk, példaképünk, a görög katolikus hit iránt elkötelezett hűséggel szolgáló atyánk életéről saját nyelvünkön is olvashatunk.

- *A kiadó nevét megtudhatjuk? Hiszen ez nem mindennapi esemény?*

-A VIII. kerületi RKÖ támogatásával született meg ez a munka. Mindegyik ruszin önkormányzat rendelkezhet a kívánság szerinti példányszámmal.

-*Romzsa Todor vértanú püspökünkről már eddig is sokat olvashattunk. Nyilván nagy öröm az olvasó számára, hogy most ezt az új kiadványt is kezébe veheti. Voltak-e még előadások, a bemutatót követően?*

- Nagyon érdekes volt és meglepetést váltott ki a szerző Puskás László előadása a levéltári kutatásait illetően. Dokumentumokra hivatkozva megemlítette

(s itt szó szerint Puskást szeretném idézni), hogy Romzsa Todor „ruszin püspök” volt, de nem volt ruszin. Engem személy szerint meglepett a „ruszin püspök” kifejezés, mert a püspököket általában katolikus, görög katolikus vagy egyéb püspököknek szokták nevezni, de nem : ruszin, szlovák stb. A másik mondata, amely arról szólt, hogy vértanú püspökünk nem volt ruszin, a dokumentumokban sehol sem írnak

Ruszin ételek kóstolója

erről, de arról sem, hogy magyar volt. Emlékszem egyik utazásomra Lakitelekre, ahol 2001. áprilisában Romzsa Todor szoboravatása történt. Romzsa volt titkára Dudás, beszédében megemlítette, hogy nem lehet a görög katolikus vértanú püspökünkről egyértelműen kimondani, hogy ruszin volt. Célnak tartom, hogy tisztázzam ezt a kérdést és erről a tervemről tájékoztattam Puskás atyát is.

-*Rendkívül érdekes felvetés és valóban meglepő! Ezzel az előadással zárult az ünnepség?*

-Nem teljesen! A vendégek sokáig beszélgettek, véleményt cseréltek, örültek egymásnak. Majd a „Sztára szpivánká” munkácsi énekkarral együtt énekeltek, nem akartak szétszéledni. Úgy gondolom, hogy az a szép ünnep mindannyiunk számára felejthetetlen volt.

Morilják Valéria

Fordította: Ortutay Mária

Ruszin gyermektábor Balatonszepezden

Újból megrendezték a MNEKK, az ORKÖ támogatásával a területi és a fővárosi ruszin kisebbségi önkormányzatok 2008. augusztus 25.-től szeptember 2.-ig Balatonszepezden a ruszin nyári énekes gyermektábort. A ruszin gyermekek összefogásának szolgálatán kívül a

A gyermektábor lakói

rendezők alapcélja az volt, hogy erősítsék a zenei, anyanyelvi, művészeti, a hagyományok iránti érdeklődésüket, érzéküket. A tábor lehetőséget biztosított arra, hogy a játékos anyanyelv és népdal tanfolyamon kívül a gyermekek a sajátjuktól eltérő, újszerű

környezetben ismerkedjenek a magyar és a ruszin hagyományokkal, kultúrával. A tábor: mucsonyi, budapesti, komlóskai, munkácsi, volóci gyermekcsoportokat és pedagógus kísérőjüket látott vendégül.

Beszámoló a tábor sokszínű napjairól

Nyári énekes tábor Balatonszepezden 2008-08-25 -09.02

A vonat menetrend szerint érkezett a Balatonszepezdi vasútállomásra. A mucsonyi, komlóskai és budapesti táborozó gyerekek és kísérőik lekászálódtak a vonatról. Itt várta őket a tábor vezetője – Simon Péter tanár úr egy kisteherautóval. A csomagokat gyorsan felpakoltuk az autóra a fájós lábúakkal együtt és a menet elindult az állomásról. Az elhelyezés a faházakban pillanatok alatt megtörtént, majd az étteremben elfogyasztottuk az ebédet.

Néhány órás késéssel érkezett meg a munkácsi és volóci csapat a kísérőkkel külön busszal.

Estére megtelt a tábor gyermekzsivajjal. Előkerültek a labdák – sötétedésig.

A zene ébredéstől lefekvésig kísérte napunkat. Naponta más-más ruszin folklór együttes CD-ével ismertettük meg a tábor lakóit, de naponta tanultunk új dalokat is. Nagy volt a nyüzsgés a discóban is – itt a közismert DJ-k programja mellett ruszin folk-rock CD-eket is bemutattunk, nagy sikerrel. Azért a nyári tábor fő vonzereje mégis a Balaton volt. Szerencsére az időjárás kedvezett a strandolásnak. Már reggeli után elindultak a csapatok a kísérőkkel a strandra, ahol úszáson kívül evezési, vízbiciklizési lehetőség is volt. Ebéd után a strandolás folytatódott vacsoráig, vacsora után indultak a kulturális programok.

Strandolás mellett két jelentős programot is meg kell említeni: a Balatonszepezdi kerékpártúrát, és az autóbuzsós kirándulást a Káli medencében.

Az első lebonyolítása úgy történt, hogy 10 gyermek egy kísérővel vonattal utazott Balatonszepezdre, ahol kerékpárokat béreltek és rajtuk visszakerkez-

tek Szepezdre, a 20 km-es utat kb. 3 óra alatt tették meg.

Másnap reggel egy másik csapat kerekedett vissza Fűredre és leadták a bérelt kerékpárokat, vonattal érkeztek vissza a táborba.

Az autóbuzsós kiránduláson megtekintettük a Szigligeti várat, Tapolcát és a Káli medence jellegzetességeit – a több száz éves településeket, a kötengert, lovaspóló pályát, a Tűhegyet stb.

A napi többszöri ismétlés meghozta eredményét, énekeseink egyre biztosabban énekeltek a betanult népdalokat. A táborzáró koncertet augusztus 29-én tartottuk, ahol a fellépők előadását a közönség vastapssal jutalmazta. Többen is felléptek hazulról hozott népdalokkal. A koncertet hagyományos évadzáró táborűz követte, ahol folytatódott a népdalok előadása, majd éjfélig disco. A zsűrinek nehéz dolga akadt, hogy a sok tehetséges gyermek közül kiválassza a díjazottakat, a döntés csak 30-ra született meg, amikor Manajlo Andras, az ORKÖ elnöke, a tábor fővédnöke átadta a díjakat a nyerteseknek.

De a legnagyobb nyertes valamennyi résztvevő volt, mert ilyen gyönyörű élményekben lehetett része.

Az iskolakezdés miatt a budapesti és mucsonyi gyerekek már szombaton elutaztak, őket vasárnap követték a komlóskaiak is. Csak a volóci, munkácsi gyerekek maradtak szeptember 2-ig.

Itt szeretnék köszönetet mondani a gyermekek nevében a tábor szervezőjének, a B-L RKÖ elnökének, Donáth Lehelnek, a tábor támogatóinak, vezetőjének, Simon Péter tanár úrnak, aki mindenre odafigyelt, biztosította a zavartalan nyaralásunkat. Biró Ede, Zsohno Nelina és a többi tanároknak, akik nagy tudással, türelemmel és szeretettel gondoskodtak a rájuk bízott tanulókról, és mindazoknak, akik kimaradtak a felsorolásból, de hozzájárultak a tábor sikeres lebonyolításához.

Dr. Szabó János

*A budapesti csoport kísérője,
népdalokat betanító*

A zsűri munkában

Vendégeink Kárpátaljáról

„Petro Riznics Gyógyá vajdasági színház vendégszereplése és Hagyományos Ruszin Vigaszágok.

Az országos Ruszin Kisebbségi Önkormányzat és a Fővárosi Ruszin Kisebbségi Önkormányzat meghívására 2008. szeptember 19-én már második alkalommal Budapestre érkezett Vajdaságból, Ruszkij Keresztúrról, a „Petro Riznics Gyógyá” színház

társulata, Papuga Gyura a „Ruszká Mátká” egyesület elnöke és a Ruszinok Világtanácsának elnökhelyettese, valamint Orosz Szlávko a Nemzeti Tanács elnöke. A vendégeink ORKÖ székházába érkeztek, ahol Manajló András elnök, Szilcer-Likovics Olga ORKÖ elnök-helyettes, dr. Lyavinecz Mariann a FRKÖ elnöke és Sztrinszky Jolán képviselő- asszony várták. Meleg, baráti beszélgetés, információ-

cseré a további együttműködésünkről követően a vendégeinket elszállásoltuk, néhány órás pihenés után meghívtuk baráti vacsorára. Vacsora után úgy terveztük, hogy várossétát teszünk, bemutatjuk az esti Budapest szépségét, de az időjárás megghiúsította a terveinket, így ezt a programot következő napra tettük. Homoki István képviselőnknek köszönhetően a következő napon a vendégeink megcsodálhatták fővárosunk nevezetességeit. Szeptember 20-án, Budapesten az Akadémia u.1 sz. alatt az első emeleti színházteremben a Ferencvárosi Ruszin Kisebbségi Önkormányzat a Fővárosi Ruszin Kisebbségi Önkormányzattal együtt 14 órai kezdettel megrendezte az első közös programot.

A program első része a „Petro Riznics Gyógyá” színház stúdió ART-nak előadása volt. Az aznapi politikai események ellenére, melyek a rendezvény helyszíne mellett közvetlenül történtek és az utak lezárása miatt akadályozták a vendégeink érkezését, sokan voltak kíváncsian a rendezvényünkre. A színészek professzionális játékának köszönhetően az előadás nagy sikerre tett még azon vendégek körében is, akik nem értették a nyelvet.

Az előadásuk két részből állt. Az első részben egy ifjú tehetség, Adriana 11 éves kislány mesteri játékát csodálhattuk meg.

Ifjú tehetség

A társulat előadása

A második részben a „Münhausen gróf” színdarabot láttuk, melynek a rendezője: Achim Nagy Vladimír és a főszereplő: Nyáradai Emil profi színész előadásában.

Rövid szünet után következett a z ünnepélyes fogadás, azt követően elkezdődtek a vigaszágok. A „Ruszinok” folklór együttes tetőzte a hangulatot, mindenki számára jól ismert ruszin, autentikus népdalok előadásával, melyek hallatán ruszin vendégeink Ruszkij Keresztúrról is bekapcsolódtak az éneklésbe. A Legényes magyar néptáncsal zártuk a műsort, amelyet a Fóti Népművészeti Szakiskola táncsoportja adott elő, nagy sikert aratva a nézők körében.

Érdekes színfoltja a programnak a Kedyk Anna népművészeti gyűjteményének bemutatása volt, amely a kárpátaljai mesterek kézügyességét dicséri.

Ilyen találkozóknak nagy jelentősége van a ruszinok életébe, mert közelebb hoz minket egymáshoz, a kulturális értékeink gazdagításában és még szélesebb körben való népszerűsítésében. Ezért jövőre nézve még több ilyen közös rendezvény szervezését, kölcsönös fogadtatást tervezünk a vajdasági ruszin barátainkkal.

Szilcer-Likovics Olga

A nézőközönség soraiból

**Kiadja az Országos Ruszin Kisebbségi Önkormányzat.
Felelős kiadó: Manajló András (ORKÖ elnöke)**

A szerkesztőbizottság:
Kisfalviné Ortutay Mária - szerkesztő;
Ádám Éva - szedő, szerkesztőségi titkár;

Nyomdai munkálatok: Atlantis Reklám- és Nyomdaipari Kft.

A szerkesztőség címe:
1147 Budapest, Gyarmat u. 85/b.
Tel./Fax: (06-1) 220-8005
E-mail: ruszinok@freemail.hu
http:// www.ruszinvilag.hu